

KINDEROPVANG EN ONDERWIJS, HAND IN HAND?

Intervisie/uitwisseling
Studiedag Bouwen aan BOA!
6 juni 2023

Helena Sienaert & Greet De Lathauwer
Arteveldehogeschool

1

INHOUD

- *Werk jij in de kinderopvang of in het onderwijs?*
- *Zie jij kansen om deze sectoren met elkaar te verbinden? Of ben je hier net niet van overtuigd?*
- *Tijdens deze uitwisselingsessie wisselen we uit over beide perspectieven.*
- *Samen met de deelnemers verkennen we hoe we al dan niet kunnen inzetten op de verbinding van deze sectoren.*

- **BOA-decreet en kwaliteitslabel kinderopvang: aanleiding om samenwerking (kinder)opvang en (kinder)onderwijs te herdenken!**
- **DuJo-project als inspiratiebron**

2

JIJ EN JE VRAGEN

1. Wie ben jij (naam)?
2. Waar werk je (organisatie)?
3. Wat wil je uit deze sessie halen (leervraag)?

- **Leervraag: bewaak dat die aan bod komt**

3

DUJO-PROJECT: PROBLEEMSTELLING

- Breuk tussen buitenschoolse opvang (en activiteiten) en (kinder)onderwijs
- Gevolgen voor (jongste) kinderen en ouders: gemis aan continuïteit in gezichten en aanpak
- Gevolgen voor personeel (kinderbegeleiders):
  - Gemis aan samenwerking en uitwisseling tussen school en opvang ivm realiseren kwaliteitsvolle kinddag
  - Kinderbegeleiders buitenschoolse opvang: gesplitste uren, deeltijdse contracten, minder gunstige arbeidsvoorwaarden
  - Kinderbegeleiders kleuterklas ('kinderverzorger'): versnipperde uren overheen scholen, deeltijdse contracten, gemis aan duidelijk kader, ondersteuning en waardering voor de job

4

DUJO-PROJECT: DOELSTELLINGEN

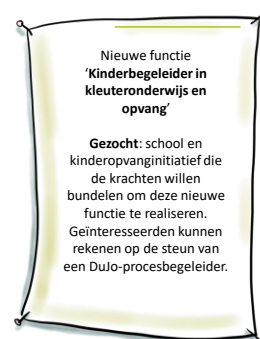
Exploreren van de mogelijkheden, beperkingen en toekomstsporen voor de **combinatiefunctie** *kinderbegeleider in kleuteronderwijs en opvang*

- Hoe kunnen we de combinatiefunctie en de samenwerking tussen kinderbegeleider en kleuterleerkracht invullen, vanuit een educare-gedachte?
- Wat zijn contractmogelijkheden vandaag? Wat zijn de voor- en nadelen van de verschillende contractmogelijkheden?
- Welke meerwaarde ervaren kinderbegeleiders, leerkrachten en leidinggevenden?
- Wat zijn belangrijke voorwaarden voor een goede praktijk op organisatieniveau?
- Welke knelpunten in regelgeving en financiering bemoeilijken momenteel de uitrol van een functie *kinderbegeleider in kleuteronderwijs en opvang*?

Ontwikkelen van **methoden en materialen** om **samenwerken aan een zorgzame speelleeromgeving voor kleuters** in opvang en onderwijs te versterken

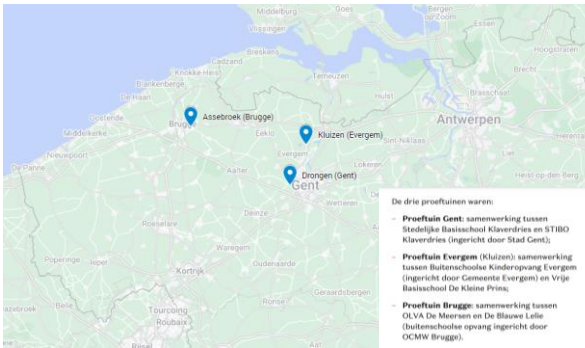
6

7

DRIE PROEFUITUEN

8

RESULTATEN

Brochure Combinatiefunctie Kinderbegeleider in kleuteronderwijs en opvang

- Wat houdt de functie in?
- Waarom investeren in deze functie?
- Contractmogelijkheden?
- Bouwstenen en tips voor de praktijk

Beleidsaanbevelingen

Duo-Doebox

- Voor professionals uit opvang en onderwijs die hun **samenwerken aan een zorgzame speelleeromgeving (voor kleuters)** willen versterken
- Achtergrondinformatie, methoden en materialen
- Elkaar beter leren kennen, gedragen visie ontwikkelen en acties ondernemen die bijdragen aan een **zorgzame speelleeromgeving (voor kleuters)**

9

ERVAREN MEERWAARDE

- Voor kinderen, ouders en medewerkers: **betere overgang en samenwerking** tussen buitenschoolse opvang en (kleuter)onderwijs
  - "Voor de kinderen die op woensdagnamiddag of in de vakantie aanwezig zijn, zijn de begeleiders een vast gezicht. Ze kennen ze als persoon en als begeleider." (Kinderbegeleider)
  - "Ook voor ouders zijn de begeleiders een vast gezicht. De ouders spreken de begeleiders sneller aan." (Kinderbegeleider)
  - "L. doet normaal de naschoolse opvang, en ik heb haar ook veel beter leren kennen dit schooljaar. ... Je kan makkelijker afstemmen op elkaar, door meer met elkaar te werken en samen te staan." (Leerkracht)
- Voor kinderbegeleiders: **meer aantrekkelijke job met groeikansen**
  - "De extra uren waren heel welkom." (Kinderbegeleider)
  - "Het gaf me de kans om te ontplooiën. Dit geeft een positief gevoel om kansen te krijgen." (Kinderbegeleider)
  - "Door in onderwijs te kunnen werken, heb ik ook de boost gekregen om kleuteronderwijs te studeren." (Kinderbegeleider)

10

ERVAREN MEERWAARDE

- Voor onderwijs: een waardevolle kracht er bij in de klas
  - "De kinderbegeleider neemt veel tijd voor kinderen en neemt initiatief. Ze voelt aan wat ze kan doen en is een hulp bij instappers. Je ziet de **ervaring vanuit de kinderopvang.**" (Directeur)
  - "We hebben 13u kinderverzorging, dat is anderhalve dag bij een klassieke kinderverzorgster (en op de andere momenten is die op een andere school). En nu hadden we elke ochtend en elke namiddag ondersteuning. De uren waren beter verspreid dus **op de momenten dat we ze echt nodig hadden, was er ondersteuning.** Dat was een luxe." (Directeur)

11

KNELPUNTEN... EN BELEIDSAANBEVELINGEN

1. Beroep kinderbegeleider/kinderverzorgster: dezelfde kinderen, verschillende visies
2. Verschillende **arbeidsvoorwaarden** voor het beroep van kinderbegeleider in opvang en onderwijs
3. Belemmeringen in de **contractmogelijkheden** van een kinderbegeleider in kleuteronderwijs en opvang
4. Geen of beperkte **samenwerking** tussen buitenschoolse kinderopvang en onderwijs

- Knelpunten overlopen (noteer alvast inspiratie bij je leervraag)
- Nadien in groepje naar keuze 1 knelpunt bespreken

12

KNELPUNT 1: BEROEP KINDERBEGELEIDER/KINDERVERZORGER: DEZELFDE KINDEREN, VERSCHILLENDE VISIES

Functiebenaming	Beroep van kinderbegeleider in de buitenschoolse opvang	Ambt van "kinderverzorgster" in het kleuteronderwijs
Opleidingsvereisten	Opleidingen die leiden naar de beroepskwalificatie 'kinderbegeleider'	Bekwaamheidsbewijs (opleidingen die leiden naar de beroepskwalificatie 'kinderbegeleider' zijn hierin opgenomen)
Competenties	Erkende beroepskwalificatie met 15 competenties = referentie voor EVC en leerinhouden van opleidingen + basis voor 6 competenties kwaliteitslabel kinderopvang BOA	Categorie paramedisch personeel, niet beschreven in een beroepsprofiel of via een overzicht van beroepscompetenties
Opdracht	Brede pedagogische rol: kinderen begeleiden buiten de schooltijd en bijdragen aan hun algemene ontwikkeling, in samenwerking met ouders, collega's en externen rekening houdend met de diversiteit in de samenleving teneinde het kind zich goed te laten voelen en de ouders als eerste opvoeders te ondersteunen	Prestatieregeling voor personeelsleden in het basisonderwijs: opnemen van technisch-verzorgende taken ter ondersteuning van de kleuteronderwijzers Model van functiebeschrijving voor het ambt

13

EDUCARE STELLINGEN

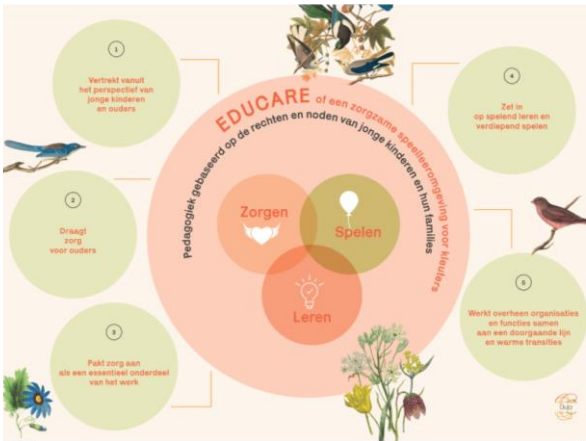
- Kies een afbeelding die jij linkt aan de samenwerking tussen kinderopvang en onderwijs.
- Leg uit waarom je deze afbeelding koos.
- Lees de stelling op de achterkant en ga in gesprek.

14

15

16

ROLLEN KINDERBEGELEIDER IN KLEUTERONDERWIJS EN OPVANG

Zorg dragen voor emotioneel en fysiek welbevinden

- Hechte relatie met elk kind uitbouwen
- Aandacht hebben voor en inspelen op signalen en signalen
- Structuur en veiligheid bieden
- Zorg dragen voor gezonde gevoelens en leefomgeving
- Samenwerken met ouders en professionals
- Warm contact en zachte overgangen bieden (verticaal en horizontaal)
- Kinderen ondersteunen en begeleiden tijdens zorgvullere zoals eten, zinnen, naar toilet gaan, ...
- Ervoor zorgen dat elk kind veilig houdt
- Positief omgaan met overlast

Samenwerken met buurt en lokale partners

- Buurt benutten als speel- en leeromgeving
- Zichtbaarheid van en voor en opening in de buurt creëren
- Samenwerken met lokale partners, met het oog op een zorgzame en rijke speelomgeving

Samenwerken met collega's team

- Overleggen over het aanbod en de aanpak in de opvang en de school
- Werkzamen: betrokkenheid en ontwikkeling van kinderen, inclusief overgangsmomenten, observaties en bespreken

Spel mogelijkheden en rijke ontlooptingskansen creëren

- Veilige en stimulerende ruimte en speelmaterialen aanbieden, aansluitend bij de interesses en ontwikkeling van kinderen
- Activiteiten aanbieden, aansluitend bij de interesse en ontwikkeling van kinderen
- Speelomgevingen van kinderen begeleiden door:
  - anpakken en interesse van kinderen te versterken
  - te ontdekken, te doorbreken te spelen, gesprekken te voeren
  - van kinderen te veranderen met elkaar
- Speelmaterialen te geven
- Samenwerken en spelen ondersteunen, waaronder conflicten uitlokken en oplossen.

Observeren, reflecteren en bijsturen van het handelen en de werking

- Met focus op welbevinden, betrokkenheid en ontwikkeling
- Regelmatige aandacht voor meetgegevens

Samenwerken met ouders/opvoeders

- Ouders/voeders versterken
- Interdisciplinair communiceren en in gesprek gaan over ervaringen en belang van kind
- Acties ondernemen om ouders/opvoeders te bereiken
- Bijlagen aan info- en promotiecampagnes
- Bijlagen aan contractmomenten

Rollen doorheen kinddag

17

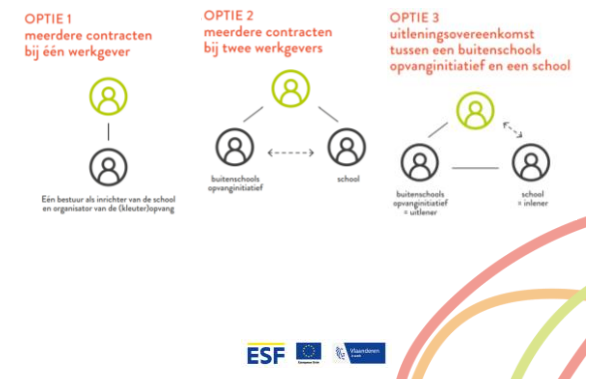
KNELPUNT 2: VERSCHILLENDE ARBEIDSVOORWAARDEN VOOR HET BEROEP VAN KINDERBEGELEIDER IN OPVANG EN ONDERWIJS

- Minder gunstige arbeidsvoorwaarden voor kinderbegeleider in opvang dan voor kinderbegeleider ('kinderverzorger') in onderwijs
  - Minder verlofdagen
  - Gesplitst uurrooster, werken wanneer eigen kinderen thuis zijn -> moeilijkere combinatie werk-gezin
  - Voltijdse prestatie = 38u ipv 32u (let wel: bepaalde opdrachten hier niet in vervat)
  - Loon lijkt minder gunstig (loopt sterk uiteen per organisator wegens geen gedeeld loonkader)
  - Leidinggevenden geven aan dat aanwerven en behouden van begeleiders moeilijk is
  - Draagt bij aan personeelstekort in buitenschoolse opvang!

18

KNELPUNT 3: BELEMMERINGEN IN DE CONTRACTMOGELIJKHEDEN VAN EEN KINDERBEGELEIDER IN KLEUTERONDERWIJS EN OPVANG

19

KNELPUNT 4: GEEN OF BEPERKTE SAMENWERKING TUSSEN BUITENSCHOLENSE KINDEROPVANG EN ONDERWIJS

- Gemis aan een gezamenlijk standpunt over het belang en de meerwaarde van samenwerking tussen (kleuter)opvang en (kleuter)onderwijs
- Gemis aan een gedeeld kader overheen opvang en onderwijs aan jonge kinderen
- Gemis aan breder beleid en bredere praktijk van samenwerken aan een doorgaande lijn (bv. wettelijk kader pedagogisch kwaliteitsvolle middagpauze ontbreekt)

20

BIJ WELK KNELPUNT SLUIT JOUW VRAAG HET MEEST AAN?

1. Beroep kinderbegeleider/kinderverzorger: dezelfde kinderen, verschillende visies
2. Verschillende **arbeidsvoorwaarden** voor het beroep van kinderbegeleider in opvang en onderwijs
3. Belemmeringen in de **contractmogelijkheden** van een *kinderbegeleider in kleuteronderwijs en opvang*
4. Geen of beperkte **samenwerking** tussen buitenschoolse kinderopvang en onderwijs
5. Nog iets anders

21

KINDEROPVANG EN ONDERWIJS, HAND IN HAND? CARROUSEL

1. Geef je blad met je leervraag aan je buur.
2. Lees de leervraag van je groepsgenoot en noteer eerste ideeën (over de samenwerking tussen kinderopvang en onderwijs):
  - Kansen
  - Belemmeringen
3. Klaar? Schuif het blad door en noteer eerste ideeën bij de volgende leervraag van een groepsgenoot.
4. Alle leervragen beantwoord? Lees de ideeën bij je eigen leervraag.
5. Kies samen welke leervraag jullie eerst bespreken.
6. Bewaak de tijd zodat ieders leervraag aan bod kan komen.
7. Benut de DuJo-documentatie om jullie gesprek te verdiepen.

22

TER AFRONDING

1. Wat neem je mee (inzichten)?
2. Wat wil je hiermee doen (acties)?
3. (Hoe) Kunnen wij hierbij ondersteunen?

23

HONGER NAAR MEER?

- Workshop deze namiddag: Naar Duurzame Jobs in opvang en begeleiding van schoolgaande kinderen: duiken in de Duo-Doebox
- Projectpagina <https://vbjk.be/nl/projecten/dujo-naar-duurzame-jobs-in-opvang-en-begeleiding-van-school>
  - Downloads
    - Duo-Doebox handleiding
    - Brochure: combinatiefunctie kinderbegeleider in kleuteronderwijs en opvang. Mogelijkheden, aandachtspunten en bouwstenen voor de praktijk.
    - Beleidsaanbevelingen
    - Extra's
  - Bestellen
    - Duo-Doebox en/of dialoogkaarten

24

Workshop Duo-Doebox

Op zoek naar manieren om de samenwerking tussen buitenschoolse opvang en basisonderwijs te versterken?

Heb je interesse? Schrijf je in.

Praktisch
 Wanneer? Donderdag 22 september 2023 van 9u tot 11u30 (verhaal vanaf 9u30)
 Waar? VBJK Raas van Gouvernantaat 6/A 3000 Gent
 Kostprijs? €5 euro

Wat?
 In deze workshop sta je er bij hoe de samenwerking tussen buitenschoolse opvang en basisonderwijs kan bijdragen aan een zorgzame speelomgeving voor kinderen en ouders. Je maakt kennis met en wisselt uit over de educatieve bezetting. Dit is een aanpak waar zingen, spelen en leren even belangrijk en nauw met elkaar verbonden zijn. Tijdens de workshop maken we gebruik van methodes en materialen uit de Duo-Doebox. Deze box ondersteunt medewerkers in opvang en onderwijs die hun samenwerken aan een zorgzame speelomgeving voor kinderen willen verbeteren. De box bevat achtergrondinformatie, methoden en materialen om elkaar beter te leren kennen, een programma voor te ontwikkelen en acties te ondernemen. Al doende ontdek je de Duo-Doebox en waarom je die niet over haag je dit in jouw context kunt gebruiken.

Voor wie?

- verantwoordelijken, pedagogisch coaches en ondersteuners in de buitenschoolse kinderopvang
- directies, pedagogisch begeleiders en onderwijsinspecteurs in basisonderwijs
- docenten, leerkrachten en vormingsmedewerkers in opleidingen voor kinderopvang en basisonderwijs
- BSO-medewerkers (maak kennis)
- medewerkers van Huizen van het Kind

Volg onze facebookpagina en de evenementenrubriek!

25

Projectteam

sandra.vandermespeel@vbjk.be
caroline.boudry@vbjk.be
helena.sienneert@arteveldehs.be
margaux.verschelden@arteveldehs.be
annemie.nouwmack@vvsg.be

Vragen over de juridische kant van het delen van werknemers?
<http://www.acerta.be/nl/bridge>

